

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Чорнобаївського районного суду Черкаської області**

05.07.2024

м. Черкаси, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протокола до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 5 липня 2024 року групою НПМ здійснено відвідування Чорнобаївського районного суду Черкаської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Строкань Сергій Ігоревич, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Проценко Людмила Петрівна, регіональна координаторка взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Черкаській області, громадський монітор;

Кулик Маїна Олегівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Установа знаходиться за адресою: 19900, смт. Чорнобай, вул. Центральна, буд. 134.

Керівництво суду:

Левченко Василь Васильович, голова суду (на посаді з вересня 2021 року);

Бабенко Сергій Анатолійович, керівник апарату суду (на посаді з листопаду 2008 року).

Штатна чисельність працівників суду – 31, з них штатна чисельність суддів – 6.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» установа є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає по першій інстанції цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщений у двоповерховій будівлі. В установі розташовано 4 зали судових засідань, одна з яких пристосована для розгляду кримінальних справ, в якій знаходиться кабіна із захисного скла для підсудних та наявне обладнання для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

У будівлі облаштовано два входи – основний (центральний) та конвойний вхід. Центральний вхід до приміщення будівлі обладнаний пандусом для руху маломобільних груп населення відповідно до норм ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд для маломобільних груп населення».

Пропускний режим та охорону суду здійснюють працівники Служби судової охорони, пропускний пост яких знаходиться на 1 поверсі.

На пропускному пункті наявна аптечка, в якій містяться ліки, необхідні для надання первинної медико-санітарної допомоги.

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правилами та обов'язками учасників судових процесів тощо.

Під час відвідування, обвинувачені, взяті під варту, засуджені, адмінарештовані особи в суді не перебували.

Під час відвідування групою НПП оглянуто приміщення суду, камери в якій утримуються обвинувачені, підсудні (засуджені), її відповідність до міжнародних стандартів та вимог законодавства України, проведено спілкування з адміністрацією та працівниками суду.

В приміщенні суду розміщена кімната конвою та 2 камери для утримання підсудних (засуджених) осіб, які обладнані металевими ґратами, лавами та зовнішніми запорами на дверях. Двері в камерах відчиняються в бік коридору.

Також організовано доступ обвинувачених (підсудних), засуджених до питної води, у відповідності до вимог пункту 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних) за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68.

Доставка обвинувачених та засуджених осіб до приміщення суду здійснюється силами Національної гвардії України, окремим ізольованим входом, який розміщений у внутрішньому дворі. Заїзд конвойного автотранспорту для посадки (висадки) обвинувачених здійснюється через внутрішній двір, який обладнаний огорожею.

Маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань є цілком ізольований, конвоювання здійснюється закритими для сторонніх осіб коридорами.

У суді наявні 2 лампи для бактерицидного кварцування та належним чином ведеться журнал кварцування приміщення.

Випадків заподіяння смерті утримуваним або тілесних ушкоджень в суді не відбувалосьь.

Відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Конституції України у приміщенні суду обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими).

Відповідно до вимог пункту 11.5 Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» у суді створено умови для забезпечення доступності особам з інвалідністю та маломобільним групам населення до санітарно-гігієнічних приміщень, наявна туалетна кімната облаштована для осіб з інвалідність та маломобільних груп населення.

У будівлі де розміщений Чорнобаївський районний суд Черкаської області є підвальне приміщення, яке використовується для укриття.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групою НПМ не здійснювалось.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»).

1. Під час відвідування приміщення суду було встановлено, що розміри камер не відповідають вимогам пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН). Так, за допомогою лазерного далекоміру встановлено, що площа першої камери становить 2,17 м², а другої 2,41 м². Площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше ніж 4 м². (Фото № 2, 3).

2. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери. Натомість у суді в наявності лише дві камери для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

Порушення права на приватність (стаття 32 Конституції України), права на захист персональних даних (стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

3. Під час відвідування з'ясовано, що у суді встановлено камери відеоспостереження, якими здійснюється відеофіксація відвідувачів суду, але на головному вході відсутні попереджувальні знаки та повідомлення про здійснення відеоспостереження шляхом розміщення відповідного застереження в загальнодоступному місці для належного візуального сприйняття громадянами, що не відповідає вимогам абзацу другої частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних» та свідчить про непрозорість обробки персональних даних. Слід зазначити, що відеоспостереження за своїми ознаками є різновидом обробки персональних даних, в складі візуальної/аудіовізуальної інформації. І така інформація може бути використана для ідентифікації особи.

Порушення права на життя (стаття 27 Конституції України, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини).

4. У ході відвідування встановлено, що у суді порушуються правила пожежної безпеки, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, не дотримано вимог пункту 7.2 ДБН В.2.2-26:201.

Зокрема, приміщення суду не обладнано автоматичною пожежною сигналізацією, відсутні датчики диму, що загрожує життю людей у разі виникнення пожежі.

5. У порушення вимог 7.1.4 ДБН та пункту 15 Інструкції з організації конвоювання в приміщенні варті відсутній пульт централізованого відеонагляду. Відсутня система відеонагляду: у блоці, де розміщена камера; у коридорі, де проходить маршрут конвоювання підсудних (засуджених); перед входом у вартове приміщення з виведенням інформації на монітори приміщення варті (начальника варті) (Фото № 4).

6. У порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН в блоці, де розміщена камера для обвинувачених, підсудних (засуджених) відсутній спеціальний санвузол для підсудних (засуджених).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Черкаській області:

1.1. Розглянути питання щодо реконструкції будівлі Чорнобаївського районного суду Черкаської області та обладнання його приміщення у відповідності до вимог ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», зокрема:

- необхідною кількістю камер для підсудних (засуджених) з розрахунку 3 камери на 1 залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;
- обладнати приміщення суду автоматичною пожежною сигналізацією;
- обладнати приміщення суду системою відеонагляду.

2. Чорнобаївському районному суду Черкаської області:

2.1. Встановити на головній входній групі попереджувальні знаки, повідомлення про здійснення відеоспостереження;

2.2. Забезпечити безпечні умови перебування обвинувачених (підсудних), засуджених на території та приміщеннях суду;

Додатки: Фотоматеріали – 1 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст
Відділу сприяння роботі
регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини**

Сергій СТРОКАНЬ

Φοτο Νο 1

Φοτο Νο 2

Φοτο Νο 3

Φοτο Νο 4

